

«Εἶπε τότε ὁ Χενταὶ τὸ χρονόγραμμα αὐτῆς :

«Ἐκτισεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τὴν γέφυραν ταύτην ὁ Ἄναξ Σελίμ» Ἔτος 957 (Ἑγείρης).

Ἄτερον χρονόγραμμα τοῦ Χενταί :

«Ἐφθρεν εἰς πέρας τὴν γέφυραν τοῦ Σουλεϊμάν ὁ Σουλτάνος Σελίμ».

Αἱ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς γέφυρας δαπάναι ἀνῆλθον εἰς τὸ πᾶν τῶν ἑκατῶν δεκατεσσάρων φορτίων (γιουζίων, «γιούκι=100 χ. γρ.) 73850 ἄσπρων.

Ἄτερον χρονόγραμμα : «Τετέλεσται τὸ τῆς γέφυρας ἔργον».

Ἐντεῦθεν ἐκκινήσαντες πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ καὶ διελθόντες διὰ μέσων ἀκμαζόντων καὶ καλῶς καλλιεργουμένων χωρίων, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον τῆς Σηλυβρίας.

Περιγραφή τοῦ φρουρίου τῆς Σηλυβρίας.

Τὸ χαρίεν τοῦτο φρούριον μνημονεύεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Σηλύβρη, υἱοῦ τοῦ Γιάνκο, (υἱοῦ) τοῦ Μαδριάν, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἔχει κτίσει αὐτό.

Τὸ φρούριον εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς παραλίας. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ Χάν, ὁ πορθητῆς τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐκυρίευσεν τοῦτο καὶ τὸ Σερχοὺν μετὰ τὴν Ἀδριανούπολιν.

Μετὰ ταῦτα δ' ὅτε ὁ ἔνδοξος καὶ νικηφόρος Σουλτάνος Μουράτ Χάν κατατροπώσας τοὺς ἀπίστον εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Κοσσόβου ἐθεώρει τὰ πτώματα αὐτῶν μὲ βλέμμα παραδειγματισμοῦ, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Μιλόση Κομπελάκι, ὁρμήσαντος κατ' αὐτοῦ, καὶ ἔπεσε μάρτυς.

Κατὰ τινὰς ἀφηγήσεις ὁ Μιλόση οὗτος προσῆλθεν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ πρεσβευτοῦ πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν.

Ἀλλ' αὐτοστιγμὴ μετὰ τὴν δολοφονίαν οἱ σωματοφύλακες τοῦ Σουλτάνου κατεκρεοῦργησαν τὸν ἐπάρατον.

Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο ἀπωλέσαντες οἱ ἄπιστοι πᾶσαν πλέον ἡσυχίαν (ἐστασίασαν καὶ) εὔρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδράμουν εἰς διάφορα μέρη εἰς τὰ ὑπὸ τῶν μουσουλμάνων κατελιγμένα φρούρια. Οὕτω πολιορκήσαντες καὶ τὸ τῆς Σηλυβρίας φρούριον ἐπήγαγον τοῦτο ὑπὸ τὴν κατοχήν των.

Μετέπειτα ὅμως, ὅτε ὁ Βαγιαζίτ Χάν ὁ Κεραυνὸς κυριεύσας εἰρηνικῶς τὸ ἥμισυ τῆς Κων/πόλεως ὑπέταξεν εἰς τὴν μουσουλμανικὴν κυριαρχίαν, ὅλα τὰ μέρη τὰ μέχρι τῶν συνοικιῶν τῶν Πυλῶν : Τζεπέ Ἀλή Καπουσοῦ, Ἀγιά Καπουσοῦ καὶ Πετρέ Καπουσοῦ, τὸ Γκιούλ-Δζαμή ἦτο ὁ εὐκτήριος

Εἰς τὴν ἐκτίσιν αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

Ἰω. Σπαθάρη

Σηλυβρία

Βουλγαρία

τ. 1936

ν. 158-162

τὴν οἰκουμένην («εἰς τὸ τέταρτον τὸ κατωκνημένον» τῆς ὑδρογείου σφαίρας). Πλατύς, ἐπίπεδος, στρογγύλος, λευκὸς καὶ μικρὸς ὁ πλάταξ, βάρους μιάς ὁκάς ἕκαστος, ἀποτελεῖ τοιαύτην τράπεζαν τοῦ Κυρίου τῆς δόξης, ἐτοίμην, κεκαλυμμένην διὰ φαγητοῦ εὐγεύστου, ὅπερ οὐδεμίαν κἄν ὁσμὴν ἰχθύος ἔχει.

Τὸ εὐλογημένον ὅπως τοῦτο ὑδρόβιον (ζῷον) εἶναι πολὺ σπάνιον. Τὸν δὲ ἀντακαῖον ἄπαξ εἰς πενταετίαν ἢ δεκαετίαν δύναται τις νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν λίμνην ταύτην καὶ μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἢ θυϊκὸν ἀριθμὸν, ἐνῶ εἰς τὸν ποταμὸν Λούναβιν ἀφθόνως ἀλιεύεται ὁ ἰχθύς οὗτος.

Ἡ ἀπόστασις τοῦ μεγάλου τούτου Τσεκμεδῆ καὶ τοῦ μικροῦ Τσεκμεδῆ ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἶναι 12 μίλια. Ἡ περιφέρεια τῆς λίμνης αὐτῆς ἐπίσης εἶναι δώδεκα μίλια. Ἑπτὰ ῥύακες ἐκ τῶν περιχώρων ἐκβάλλουσιν τὴν λίμνην ταύτην. Οἱ κυριώτεροι ἐκ τούτων εἶναι: ὁ ῥύαξ Ἀζατλή-Δερεσῆ, ὁ τῆς Τσατάλδζας, ὁ Μπαμπάνκας, καὶ ὁ Κοδάκ-Δερεσῆ. Κατὰ τοὺς δορυεῖς χειμῶνας καὶ ἡ λίμνη αὕτη χύνεται εἰς τὸν Μαρμαρᾶν. Τὸ ὕδωρ τῆς λίμνης εἶναι ὑφάλμυρον.

Ἡ λίμνη ἔχει ἰδιαιτέρον Ἑμίνην (θεματοφύλακα-ἐπιμελητὴν). Ἀστυνομικὸς σταθμὸς μετὰ διευθύνσεως τελωνείου ἐπιθεωροῦσι καὶ ἐρευνῶσι παρὰ τὴν γέφυραν τὰ ἐμπορεύματα τῶν ταξιδευόντων, σημειοῦντες καὶ συλλαμβάνοντες τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς λαθροεμπόρους καὶ εἰσπράττοντες φόρον διαμετακομίσεως ἐκ τῶν φορτίων.

Εἰς τὴν λίμνην τοῦ Μεγάλου Ζευγμάτος ἀλιεύονται: πλάταξ καὶ φιδόψαρα πολὺν περιζήτητα. Ἐκ τῆς ἐκβολῆς τῆς λίμνης ὑπάρχει μιά γέφυρα, ἐκτισμένη μετὰ παραδειγματικῆς τέχνης. Ὁ πρῶτος θεμελιωτὴς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν, ὁ δὲ Σουλτάνος Σελὶμ ὁ Β' ἔφερεν εἰς πέρας τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆς, ἥτις τυγχάνει ἀριστοτέχνημα τοῦ γηραιοῦ ἀρχιτέκτονος Σηνάγ, (ἦν) μακαρίτου. Ἡ γέφυρα ἔχει εἴκοσι ἑξ ἀψίδας, ἑκάστη ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουσα τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην πρὸς τὸν Γαλαξίαν (καὶ) τὴν Σελήνην ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ὑψοῦται (εἰς τὸ κενὸν) δίξην οὐρανοῦ τόξου. Τὸ μήκος τῆς γεφύρας ἀπὸ τοῦ βορρᾶ πρὸς νότον εἶναι ἑνὸς μιλίου. Ἐκτισμένη αὕτη ἀποκλειστικῶς διὰ λελαξευμένων λίθων πολὺ στερεῶς, λάμπει ὥσπερ κάτοπτρον.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς γεφύρας ἐπὶ λευκοῦ ἀκατεργάστου μαρμάρου εἶναι ἐγκεχαραγμένα διὰ χειρὸς (γραφῆς) τοῦ ἐκ Καρά-Χισάρ Χασάν Τσελεπῆ τὰ ἑξῆς χρονογράματά της:

«Ὁ Σουλτάνος τῶν χωρῶν Ἀράβων καὶ Περσῶν ὁ Σουλτάνος υἱὸς
» Σουλτάνου, ὁ Σουλτάνος Σελὶμ Χάν, υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν
» Χάν, υἱοῦ . . . . κ.τ.λ.»

Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην μετὰ μαγικῆς τέχνης καλλιτεχνηθεῖσαν ὑπάρχει τὸ κάτωθι χρονόγραμμα τῆς γεφύρας:

οἰκός μας, ἡ δὲ μονὴ (τεκές) Σιρκεδζή ἦτο τὸ δικαστήριόν μας.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔτος ἐκ νέου ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν μουσουλμάνων τὸ φρούριον τοῦτο τῆς Σηλυβρίας μερίμνη τοῦ μακαρίτου νῦν βασιλέ- παιδος τοῦ Ἀλεμσάχ.

Ὅτε δέ, βραδύτερον ὁ Βαγιαζίτ ὁ Κεραυνὸς ἔπεσε (θῦμα) δόλου καὶ ὥς ἐκ τούτου ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Κων/πόλεως ἐξεδίωξε τὸν μουσουλμα- νικὸν λαὸν ἐκ Προύσης καὶ Ἀδριανουπόλεως, τότε καὶ τὴν Σηλυβρίαν ἐξεκένωσεν ἀπὸ τοῦς μουσουλμάνους, οἵτινες προσέφυγον εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ Ἕλληνες ἐκυρίευσαν τὴν Σηλυβρίαν, μὲ σθένος δὲ καὶ καρτερίαν κατέστησαν αὐτὴν ἀκμάζουσαν.

Κατόπιν ὅμως ὁ πατὴρ τῆς νίκης (Πορθητῆς Σουλτάνος Μωάμεθ Χάν ὁ θεῖος ἐκ νέου κατέλαβε τὸ φρούριον τῆς Σηλυβρίας διὰ μέσου τοῦ Μαχμούτ Πασᾶ.

Ἡ Σηλυβρία εἶναι κομόπολις τῆς διοικήσεως Ἐγιοῦπ μὲ (βαθμὸν) ἑκατὸν πενήκοντα (βαλαντίων) ἄσπρων. Ἐχει ἀρχιαστυνόμενον, θέσιν τοποτηρητοῦ διοικητοῦ, ἀρχηγοῦ Γενιτσάρων καὶ ἀγορανόμον, Μουφτὴν καὶ κοινοτικὸν ἀντιπρόσωπον δὲν ἔχει, ἀλλὰ πολλοὺς προκρίτους καὶ εὐγενεῖς.

Χαρακτηριστικὰ τοῦ φρουρίου Σηλυβρίας.

Ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Νοθποντίδος καὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Κωνσταν- τινουπόλεως (Σταμπούλ) ἐκτισμένον ἐπὶ θημωνίας λείας καὶ γυμνῆς βρα- χώδους γῆς (ἐν τῷ καμένῳ: balçın ἀντὶ yalçın) τὸ λίαν χαρίεν τοῦτο φρούριον ἔχει σχῆμα τετραγώνου, τεσσαράκοντα ἑπτὰ πύργους καὶ μίαν πύλην, ἀνοιγομένην εἰς τὴν βόρειον αὐτοῦ πλευράν.

Ἡ περιφέρεια αὐτοῦ εἶναι 2500 μέτρων (βημάτων). Ἐντὸς αὐτοῦ διαμένουσι 2000 ἄτομα εἰς πεντακοσίας κεραμοσκεπεῖς στερεὰς οἰκίας.

Ἐντὸς τοῦ φρουρίου ὑπάρχει ἐπίσης ἓν Σουλτανικὸν δζαμίον, μετα- τραπὲν ἀπὸ ἐκκλησίαν χριστιανῶν. Χάνια, λουτρά, ἀμπέλους καὶ κήπους δὲν ἔχει.

Ἐκ τῶν μεγάρων (ἀνακτόρων) αὐτοῦ ἰδίᾳ διακρίνεται τὸ κομψὸν καὶ καλλιτεχνικὸν μέγαρον τοῦ Χαϊδάρ Ἀγά, ἀτενίζον πρὸς τὴν ἀκτὴν.

Τὸ προάστειον (Varos) Σηλυβρίας.

Ἐπὶ τῆς παραλίας ἐκτισμένον καὶ ἀποτελούμενον ἐκ δέκα ἕξ συνοι- κίων καὶ 1600 στερεῶν οἰκιῶν μετ' ἀμπέλων καὶ κήπων, τὸ προάστειον

τοῦτο εἶναι ὁλόκληρος πόλις, ὑπενθυμίζουσα συνοικίαν τῆς Κων/πόλεως.

Πραγματικῶς κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἱστορίας Γιενοῦν ἢ Σηλυβρία ὑπῆρξε μία γωνία τοῦ φρουρίου τῆς Κων/πόλεως. Καὶ νῦν εἰσέτι φαίνονται σαφῶς ἴχνη τειχῶν φρουρίου ἀπὸ Κων/πόλεως μέχρι Σηλυβρίας.

Ἐτέραν γωνίαν τοῦ τείχους τοῦ ἀρχαίου φρουρίου τοῦ Βυζαντίου ἀπετέλει ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου τὸ φρούριον Δέρκων.

Ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῆς Σηλυβρίας καὶ τῶν Δέρκων εἶναι 11 ὥρων. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων φρουρίων βλέπομεν καὶ τώρα ἀκόμη ἐπτά σαφέστατα στρώματα τειχῶν φρουρίων, ἐπτά στρώματα ἀκροπόλεων καὶ τάφρων εἰς ἀπειράριθμα δὲ σημεία ἐπάλξεις καὶ τοίχους.

Ἄλλη γωνία (τοῦ φρουρίου Κων/πόλεως) ἦτο τὸ φρούριον Γιουρούς ἐπὶ τῆς Ρουμελικῆς παραλίας τῶν στενῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἐκεῖθεν τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου διῆκε τὰ Θεραπειά, τὸ Νεοχώρι (Γιενί—Κιόϊ), τὸ Ρούμελη-Χισάρ, τὸ Μεσάχωρον (Ὁρτά-Κιόϊ) τὸ Διπλοκιόνιον (Μπεσικτάς) μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Κουρσουνλοῦ-Μαχζέν (Στέρνα-μολυβδοσκεπής)—Μπουρνού, εἰς τὸ Τόπχανε. Τὰ δὲ ἀπὸ τὸ Μέιτ Ἰσσκελεσῆ σημεία τοῦ Κασήμ Πασα, Χάσκιοϊ, Σούτλουδζε μέχρι τοῦ Ἐγιούπ (ἦσαν ἀκίνδυνα ἀπὸ ξηρᾶς ἐπειδὴ) εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ κόλπου. Εἰς δὲ τὸ Σεράϊ Μπουρνού, Κουρσουνλοῦ-Μαχζέν καὶ Κῆζ Γκουλεσῆ (Πύργος τοῦ Λεάνδρου) ἦσαν τοποθετημένα βαρεὰ πυροβολικὰ καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς οὐδὲν τῶν σημείων τούτων ὑφίστατο φόβος ἀπειλῆς (κινδύνου). Διὰ τοῦτο δ' ἔλειπον, εἰς τὰ σημεία ταῦτα, τεῖχη φρουρίου. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἐπταφυργίου (Γιεδι-Γκούλε) πάλιν καὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος μέχρι τῆς Σηλυβρίας διήκουν τεῖχη φρουρίων.

Κατὰ τὸν ὑπολόγισμὸν τοῦτον τὸ σημερινὸν φρούριον τῆς Κων/πόλεως, ἀπετέλει, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ ἐσωτερικόν, οἶονεϊ, φρούριον αὐτῆς. Μετέπειτά ὅμως ἐπιδραμόντες ἐχθροὶ ἀπὸ τὴν Ρούμελην κατεδάφισαν καὶ ἐξηφάνισαν τὰ τεῖχη ταῦτα.

Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον....

Ἡ Σηλυβρία ἔχει δεκαοκτὼ μιχράμια. Τὸ τέμενος : Καρά-Πιρί-Πασᾶ-Δζαμί ἔχει ἓνα μιναρὲν μὲ εὐρύχωρον ἐσωτερικὸν διαμέρισμα, καλεῖται δὲ Οὐλοῦ-Δζαμί.

Ὁ κτίτωρ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἐκ τῶν ὑπουργῶν τοῦ Σελίμ Χάν τοῦ Α' (Πιρ-Πασᾶ) ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀμποῦ-Μπίκρ τοῦ πιστοῦ, γένοιτο ὁ Θεὸς εὐχαριστημένος (εὐδοκήσαι) ἀπ' αὐτόν. Τὸ τέμενος ἔχει μεγάλην ἐνορίαν. Εἰς οὐδεμίαν χώραν δύναται τις νὰ συναντήσῃ τοιούτους στύλους (κίονας), ἐκ πολυτίμου λίθου χρώματος ἡλέκτρου, ὅποιοι εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ σοφᾶ (αἰθούσης) τοῦ ἐξωτερικοῦ διαμερίσματος τοῦ μιχραμπίου αὐτοῦ. Ἐχει εὐαγὴ καθιδρύματα, μεδρεσέν, σπουδαστήριον καὶ νηπιαγωγεῖον, πάντα

μολυβδόσκεπῇ χρώματος κυανοῦ. Ἄλλο δζαμίον ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν γνωρίζω.

Ἐχει εἰσέτι δεκαεῖς μικρὰ καὶ μεγάλα χάνια, ὅλα κεραμοσκεπῇ ἐρυθροῦ χρώματος. Ἀξίον ἰδιαιτέρας μνείας μεταξὺ ὧν τυγχάνει τὸ Κασσάμ-Τσελεπῆ-Χάνι, μετ' ἀγορᾶς ἐξ ἑκατὸν ἐν ὧν καταστημάτων, εἰς τὰ ὅποια συγκεντροῦνται ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα.

Ἐπειδὴ ἡ κωμόπολις εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῶν ταξειδευόντων, οἱ πεταλῶται αὐτῆς πραγματοποιοῦσι καὶ καρποῦνται τὰ περισσότερα κέρδη. Ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ τοῦ χανίου Κασσάμ Τσελεπῆς εἶναι ἐπίσης ἐκ τοῦ γένους τοῦ Καρά-Πιρι-Πασᾶ.

Ἐχει ἐπίσης δύο λουτρά, τὸ ἐν ἐκ τῶν ὁποίων μὲ ἀφθονον καλὸν ὕδωρ ἀνήκει εἰς τὸν Πιρι-Πασᾶν. Ἐχει καὶ Σουλτανικὸν κῆπον μὲ λαχανοκηπουροὺς καὶ ἀρχικηπουρόν, δημοσίους ὑπαλλήλους.

Πᾶσαι αἱ στερεῶς κατεσκευασμένα καὶ εὐρύχωροι οἰκίαι τῆς πόλεως εἶναι ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, τὰ δὲ παράθυρα (ἀναγνωστέον *tenzenleri*, οὐχὶ δὲ *tuz-nehri*—ὁ ποταμὸς τῆς ἡμέρας ὡς ἔχει κατὰ λάθος τὸ κείμενον) αὐτῶν εἶναι ἐστραμμένα πρὸς δυσμᾶς.

Ἐκτὸς τούτων ἡ Σηλυβρία ἔχει καὶ μέγαρον, πολυτελῶς κεκοσμημένα πολυώροφα, μὲ θελκτικὸν ἐξώστας.

Τὸ ἀνατολικὸν αὐτῆς μέρος εἶναι πεφυτευμένον μὲ ἀμπελῶνας. Κάτωθι τοῦ φρουρίου εἶναι πολλοὶ μύλοι, εἰς δὲ τὴν δυτικὴν αὐτῆς πλευρὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ εἰς Τσορλού (Τυρολόην) ὑπάρχει μίαν μακρὰν γέφυραν τοῦ Σουλεϊμάν Χάν μετὰ 33 ἀψίδων.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ γέφυρα εἶναι κάπως χαμηλή, αἱ δὲ ἀψίδες αὐτῆς ὅπως οὖν βεβλαμμέναι. Κεῖται ἐν τούτοις, ἡ γέφυρα ἀκριβῶς εἰς τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν τῆς.

Εἰς τὸ πρὸς τὴν πόλιν ἄκρον τῆς γέφυρας ταύτης ὑπάρχει τὸ προσκύνημα Σαδῆ-Μπαμπά-Ζιγιαρετῆ, μονίδιον τῶν Μπεκτασίδων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οὗτος εἶναι τεθαμμένος, οἱ δὲ μοναχοὶ (δεοβίσαι) εἶναι ἐπίσης πτωχοὶ μπεκτασίδες.

Ὁ Βεζύρης Χαϊδάρ Ἀγᾶ Ζαδὲ εἶναι ἐπίσης ἐνταφιασμένος ἐνταῦθα παραπλεύρως πρὸς τὸν Σαδῆ-Μπαμπᾶν ἐντὸς τοῦ παρὰ τὴν γέφυραν μονιδίου τούτου.

Ὁ Χαϊδάρ ἀγὰ Ζαδὲ οὗτος εὐτυχίσας ν' ἀξιώθῃ ὑψίστων ὑπουργημάτων τῆς δυναστείας τοῦ Ὄσμάν, ὡς τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἀρχηγοῦ Γενιτσάρων, ἀρχιστρατήγου (καὶ ἀρχιναύαρχου) Βαγδάτης καὶ Αἰγύπτου καὶ τοῦ τοποτηρητοῦ (τῆς Μεγάλης Βεζυρείας), τελευταίως ἡξιώθη νὰ τῷ ἐμπιστευθῇ ὁ Σουλτάνος γενναιοδῶρως τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σιλιστρίας. Ὅτε λοιπὸν μετέβαινεν οὗτος ἐκεῖ ὁ (ἐπικαλούμενος) στραβόλαιμος Μεχμέτ Πασᾶς διέταξε νὰ φρονέσωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Σηλυβρίαν καὶ

ἔστειλε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Πύλην τοῦ Κράτους, τὸ δὲ πτώμα αὐτοῦ ἐτάφη ἐνταῦθα.

Ἐκκινήσαντες καὶ ἐντεῦθεν καὶ διελθόντες πρὸς δυσμὰς τὰ καλῶς καλλιεργούμενα καὶ ἀκμάζοντα χωρία ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φρούριον Τσόρλου (Τυρολόης).

Περιγραφή τοῦ ἀρχαίου φρουρίου Τυρολόης.

Ὁ κτίτωρ αὐτοῦ εἶναι ὁ Γιάνκο υἱὸς τοῦ Μαδιάν, ὡς λέγουσιν. Ὁ πρῶτος πορθητὴς αὐτοῦ τῷ 720 (Ἑγείρης) ὑπῆρξεν ὁ πορθητὴς τῆς Ἀδριανουπόλεως νικηφόρος Χουδαβεντικιάρ (Σουλτάνος Μουράτ ὁ Α'). Ἄν καὶ ἀπῆλθεν οὗτος ἐκ Τυρολόης ἀφοῦ μέχρι θεμελίων κατεδάφισε τὸ φρούριον αὐτῆς, οἱ ἄπιστοι, μετὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον ἐκείνου ἐν Κοσσυφοπεδίῳ, ἐπεσκεύασαν αὐτὸ καὶ εἰς πολλὰ σημεία ἀνακαίνισαν ἐκ βάθρων τὸ φρούριον καὶ ὑπήγαγον τοῦτο ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατοχὴν.

Ὁ Βαγιαζίτ Χάν ὁ Κεραυνὸς ἐκυρίευσεν τοῦτο μετέπειτα καὶ πάλιν ἐκρήμνισε τὰ τείχη καὶ τὰς πύλας αὐτοῦ. Καὶ νῦν ὅμως φαίνονται εἰσέτι τὰ ἴχνη τῶν τειχῶν τῆς βορείου πλευρᾶς τῆς πόλεως.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ Χάν ὁ Πορθητὴς ἐκυρίευσεν ταύτην βραδύτερον.

Ἡ Τυρολόη εἶναι κωμόπολις ἱερὰ ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ χακίμη (ἄρχοντος, ἱεροδικαστοῦ) Ἀδριανουπόλεως με (βαθμὸν) ἑκατὸν πεντήκοντα (βαλαντίων) ἄσπρων.

Ἡ ὑποδιοίκησις τῆς Τυρολόης ἀποτελεῖται ἀπὸ τριάκοντα χωρία. Εἶναι δ' ἡ Τυρολόη ἔδρα τοποτηρητοῦ διοικητοῦ, ἀρχηγοῦ Γιενιτσάρων, ἀγορανόμου, ἀστυνομικῆς διευθύνσεως.

Ἐν καιρῷ Σουλτανικῆς ἐκστρατείας τὸν λαὸν ἐκάστης χώρας τοῦ Κράτους ὀνομάζουσι με ἐν εἶδος «Ὁράν» (μέτρον, γνώμων). Εἰς παρομοίαν περιπτώσιν τὸν κάτοικον τῆς Τυρολόης καλοῦσι με τὸ ὄνομα τοῦ «Βεϊ Οὐλάν τοῦ Ὁράν» (;).

Ἡ πόλις ἔχει ἐν ὅλῳ τρεῖς χιλιάδας περίπου κεραμοσκεπεῖς μονωρόφους καὶ πολυωρόφους, λιθοκτίστους οἰκίας, ἀποτελούσας δεκαπέντε μουσουλμανικὰς καὶ δεκαπέντε χριστιανικὰς συνοικίας.

Ἰδοὺ τὰ ὀνόματα τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν: Συνοικίαι Ἀραμπαδζή-Μπασῆ Μαχαλλεσῆ, Μουслиχεδδὶν Ἐφένδη μαχαλλεσῆ, Κετσεδζή Ζαδέ, Ἀπὰς-Ζαδέ, Καραδζά Ἀχμέτ Σουλτάν, Μπουρχάν Ζαδέ, Χισάρ (Ἀκροπόλεως) Μαχαλλεσῆ, Ἐλχάτς Γανί, Μουσταφά Ἐφένδη, Ὀδοὺν παζαρή (ξυλαγορᾶς) μαχαλλεσῆ. Ἐκάστη τούτων ἔχει καὶ ἐν μεσδζήτιον,